

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลักษณะสำคัญของสังคมไทยในสมัยก่อนนั้นเป็นสังคมแบบกสิกรรมที่มีการยังชีพด้วยการเกษตร การติดต่อกับโลกภายนอกมีน้อย เพราะการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมเป็นชีวิตแบบง่าย ๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชนก็อยู่ในวงแคบแคบ แต่เมื่อประเทศเจริญขึ้น วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพสังคมไทยซึ่งแต่เดิมเป็นสังคมแบบกสิกรรม และใช้แรงงานคนอย่างแท้จริงต้องเปลี่ยนไปสู่สภาพสังคมแบบใหม่ที่อาศัยพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมเป็นหลัก

ตามทฤษฎีของ แมกซ์ วีเบอร์¹ (Max Weber) นักสังคมวิทยาที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า ประเทศที่เจริญแล้วทุกประเทศ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่าง ๆ จะทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป และค่านิยมในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่เจริญแล้วประเทศหนึ่ง ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาว่าสำหรับค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสในสังคมไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงนั้นจะมีแนวโน้มเป็นเช่นไร ซึ่งในเรื่องนี้ทางสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา ก็มีความสนใจ จึงได้ให้ความสนับสนุน และที่ประชุมคณะกรรมการสาขาปรัชญาจึงได้พิจารณาแต่งตั้งให้ท่านศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อ้าวอ้าวรุ่ง เป็นหัวหน้าโครงการ และหัวหน้าคณะผู้วิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นบัณฑิตผู้ช่วย (Graduate Assistant) ของแผนกวิชาวิจัยการศึกษา และมีความสนใจในการวิจัยเรื่องนี้ จึงได้รับมอบหมายให้ร่วมดำเนินการ

---

¹Hans H. Gerth and C. Wright Mills, From Max Weber: Essays in Sociology (London : Routledge & Kergan Paul Ltd., 1952), pp. 192-195.

วิจัยด้วย และให้ถือว่าโครงการวิจัยนี้เป็นวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยจะต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้คือ ทำให้ได้ทราบข้อเท็จจริงของการเปลี่ยนแปลงค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสในสังคมไทยว่าเป็นอย่างไร มีปริมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเบื้องต้นเพื่อหาแนวโน้มของค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโสในสังคมไทยว่าเป็นอย่างไร โดยศึกษาว่าคนรุ่นก่อนและคนรุ่นหลังมีค่านิยมเหมือนกันหรือต่างกันเป็นเช่นไร พิจารณาจากบุคคล 3 อาชีพ คือ ข้าราชการ นักวิชาการ และนักธุรกิจ ว่าแต่ละอาชีพมีแนวโน้มเป็นเช่นไร

ความมุ่งหมายขั้นรอง เพื่อหาว่าความมีอาวุโสยังมีอยู่ในสังคมไทยมากน้อยเพียงไร โดยหาระดับค่านิยมความมีอาวุโสเป็นส่วนรวม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมความมีอาวุโสในสังคมไทย โดยมีรุ่นและอาชีพเป็นตัวแปรที่กำหนด (Assigned Variable) และค่านิยมความมีอาวุโสเป็นตัวแปรที่วัดได้ (Measured Variable) รวมทั้งสิ้นสามตัวแปรด้วยกัน
2. ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมความมีอาวุโสในสังคมไทย โดยมีเนื้อเรื่องครอบคลุมถึงกลุ่มตัวอย่างประชากร แบ่งเป็น 3 รุ่น ได้แก่รุ่น 60 ปี รุ่น 40 ปี และรุ่น 20 ปี นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงกลุ่มตัวอย่างประชากร 3 อาชีพ ได้แก่ ข้าราชการ นักวิชาการ และนักธุรกิจ
3. มีเนื้อเรื่องครอบคลุมถึงความมีอาวุโสเพียง 8 ประการ คือตำแหน่งหน้าที่ ชาติสกุล ประสบการณ์ อิทธิพล ความสำเร็จ ฐานะ และอุปการคุณ
4. ไม่คำนึงถึงสาเหตุที่จะทำให้ตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มมีค่านิยมความมีอาวุโสในระดับต่าง ๆ กัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำนิยมความมีอาวุธโสเป็นปริมาณที่สามารถวัดได้ และผู้วิจัยเชื่อว่าค่านิยมความมีอาวุธโสเป็นสิ่งที่ไม่คงตัว (Dynamics) ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและสังคม ดังนั้นเด็กที่เกิดมาซึ่งอยู่ในสภาพสังคมแตกต่างกัน ย่อมมีค่านิยมในตัวเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันออกไปตามสภาพสังคมแต่ละแห่ง

ค่านิยมที่เกิดขึ้นตั้งแต่เด็กนั้นจะคิดตัวไปจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะผู้นั้นจะไปอาศัยอยู่ในสภาพสังคมที่แตกต่างจากสภาพซึ่งเคยอาศัยอยู่เดิมมากน้อยเพียงไรก็ตาม และค่านิยมที่มีอยู่นั้นจะเปลี่ยนแปลงได้ยากมาก ผู้วิจัยจึงถือว่าค่านิยมที่พัฒนาขึ้นของแต่ละคนแล้วนั้นมีค่าคงที่ (Statics)

2. ข้อความที่ถามแต่ละข้อมีความสำคัญเท่ากัน
3. ทารกกับค่านิยมความมีอาวุธโสเป็นส่วนรวมไม่ได้แยกแต่ละเรื่อง
4. เพศชายและเพศหญิงมีค่านิยมความมีอาวุธโสเหมือนกัน

ความจำกัดของการวิจัย

ผลของการวิจัยในเรื่องนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อน ไม่สมบูรณ์ได้เนื่องจากสาเหตุดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นำหนักของคำตอบแต่ละข้อเท่ากันหมด คือให้คะแนนข้อละหนึ่งคะแนน ซึ่งคำตอบแต่ละข้ออาจจะมีค่าสำคัญต่อค่านิยมความมีอาวุธโสมากน้อยไม่เท่ากัน เช่น ข้อความที่ถามว่า เคนตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด หรือผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมากอนยอมรู้อะไรมากกว่า ถ้าผู้ใหญ่สัมผัสเห็นด้วยกับข้อความใดข้อความหนึ่ง จะได้ 1 คะแนน จากข้อความนั้น ถ้าไม่เห็นด้วยจะไม่ใดคะแนน

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรอาจจะใช้ความรู้สึกที่คาดว่าคนส่วนมากจะตอบอย่างไร เพราะเกรงว่าตนเองจะมีค่านิยมไม่ตรงกับค่านิยมของคนส่วนมาก แทนที่จะใช้ค่านิยมที่แท้จริงของตนเอง เป็นเครื่องตัดสิน

3. ความมีอาวุโสเป็นสิ่งที่คนไทยเชื่อกันมาตั้งแต่โบราณ แต่เนื่องจากสภาพสังคมไทยเปลี่ยนไป ฉะนั้นคนรุ่นหลังอาจจะไม่เชื่อ แต่อาจจะเก็บกคความรู้สึกเหล่านี้ภายในจิตใจสำนึกที่ ซึ่งอาจจะทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนจากความจริงได้

4. คำนิยมความมีอาวุโสของคนรุ่นที่ 1 และ 2 อาจเปลี่ยนแปลงไป เพราะบุคคลทั้ง 2 รุ่นนี้มีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน ฉะนั้นเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็อาจทำให้ค่านิยมความมีอาวุโสของคนรุ่น 60 ปี และรุ่น 40 ปี คล้อยตามคนรุ่น 20 ปี ไปด้วยก็ได้

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ค่านิยมเกี่ยวกับความมีอาวุโส หรือค่านิยมความมีอาวุโส หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อเรื่องความมีอาวุโส ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางสนับสนุน ถ้าเห็นว่สิ่งนั้นดีและถูกต้อง หรือเป็นไปในทางต่อต้านถ้าเห็นว่สิ่งนั้นไม่ดีและไม่ถูกต้อง ถ้าเป็นไปในทางสนับสนุน แสดงว่บุคคลนั้นเห็นว่ความมีอาวุโสเป็นสิ่งสำคัญ ดีและถูกต้อง ถ้าเป็นไปในทางต่อต้าน แสดงว่บุคคลนั้นไม่เห็นว่ความสำคัญและเห็นว่ความมีอาวุโสเป็นสิ่งไม่ดี และไม่ถูกต้อง

ความมีอาวุโส หมายถึง ลักษณะที่สูงกว่า หรือแก่กว่า หรือมีมากกว่า ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง จาก 8 ลักษณะ คือ ตำแหน่งหน้าที่ ชาติสกุล ประสบการณ์ อิทธิพล คุุณวุฒิ วัย ฐานะ และ อุปการคุณ

ความมีอาวุโสโดยตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง เป็นหัวหน้า หรือ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยราชการหรือเอกชน ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานย่อมต้องมีความเคารพและถือว่าหัวหน้างานเป็นผู้ที่สูงกว่าตน

ความมีอาวุโสโดยชาติสกุล หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เกิดในตระกูลสูง

เป็นผู้มีศรัทธาบรรดาศักดิ์ ซึ่งสังคมไทยถือว่าเป็นบุคคลที่ควรได้รับความเคารพเชือฟัง และความยำเกรงจากผู้อื่น

ความมีอาวุโสโดยประสบการณ์ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เคยผ่านงานใน กำนัน ๆ มาก่อน มีความชำนาญงานมากกว่า ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีความสามารถ น้อยกว่า จะต้องให้ความเคารพนับถือบุคคลที่เข้าทำงานก่อน และมีความสามารถมากกว่า

ความมีอาวุโสโดยอิทธิพล หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีอำนาจ ซึ่งอาจจะเกิด จากการมีพรรคพวกมาก มีกำลังเป็นที่ยำเกรง มีบุคลิกภาพแข็งแรงเหนือผู้อื่น ทำให้ สามารถสั่งการให้บุคคลที่อยู่ในอำนาจปฏิบัติตามคำสั่งได้

ความมีอาวุโสโดยคุณวุฒิ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีวิชาความรู้ มีวุฒิวิชาการ ในสาขาใดสาขาหนึ่ง และเป็นผู้นายทอด เผยแพร่วิชาความรู้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วน รวม ผู้คนทั่วไปยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถ

ความมีอาวุโสโดยวัย หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีอายุมาก ซึ่งสังคมไทยถือว่า บุคคลที่มีวัยสูง เป็นบุคคลที่ผู้อื่นต้องให้ความเคารพเกรงใจ

ความมีอาวุโสโดยฐานะ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีเงิน เป็นเศรษฐี ตัวอย่าง เช่น บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค้ำคองหาเลี้ยงชีพด้วยการไปรับใช้ผู้อื่น เพื่อความ เป็นอยู่ในสังคม บุคคลนั้นจะต้องให้ความเคารพทอนายจ้างของตน นอกจากนี้ยังเป็น บุคคลที่เพื่อนฝูงมักให้ความเกรงใจ เพราะฐานะการเงินเป็นข้อ

ความมีอาวุโสโดยมีอุปการคุณ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เคยอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน และมีบุญคุณ ผู้ที่ได้รับอุปการคุณต้องมีความผูกพัน และให้ความเคารพเชือฟัง

ค่านิยมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงช้า การที่จะให้เห็นว่าค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปแล้ว หรือยังจึงต้องใช้เวลานาน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากร

ออกเป็นรุ่น เพื่อจะให้เห็นค่านิยมของบุคคลในหลาย ๆ รุ่นได้อย่างชัดเจนว่ายังมีค่านิยมเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ทั้งนี้จะให้เห็นแนวโน้มของค่านิยมความมีอาวุโสว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร ได้อย่างแท้จริง

รุ่น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งแยกโดยอาศัยอายุปฏิบัติเป็นสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 รุ่น คือ

รุ่นที่ 1 หมายถึง บุคคลที่มีอายุเฉลี่ย 60 ปี

รุ่นที่ 2 หมายถึง บุคคลที่มีอายุเฉลี่ย 40 ปี

รุ่นที่ 3 หมายถึง บุคคลที่มีอายุเฉลี่ย 20 ปี

เหตุที่ให้แต่ละรุ่นมีช่วงอายุต่างกัน 20 ปี เนื่องจากช่วง 20 ปี นี้เป็นช่วงที่นานพอที่จะทำให้เกิดมาเป็นอีกรุ่น (Generation) หนึ่งได้ เช่น คนที่มีอายุ 60 ปี สามารถที่จะมีบุตรธิดาอายุ 40 ปี ได้ หรือคนที่มีอายุ 40 ปี สามารถที่จะมีบุตรธิดาอายุ 20 ปี ได้ และคนที่มีอายุ 20 ปี ก็เป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว

ข้าราชการ หมายถึง บุคคลที่บรรจุเข้ารับราชการ หรือ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกระทรวง กรม และ กองต่าง ๆ ตามระเบียบข้าราชการพลเรือน

นักวิชาการ หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย และมีหน้าที่เกี่ยวกับด้านวิชาความรู้ คือ อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน นักวิจัย วิทยากร สำหรับนักวิชาการรุ่นที่ 3 หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

นักธุรกิจ หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกิจการงานด้านธุรกิจตามบริษัทต่าง ๆ อาจจะเป็นผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้าแผนก และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านธุรกิจ

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ค่านิยมเป็นนามธรรม จึงเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก ยากที่จะศึกษาให้เข้าใจได้
อย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง เหมือนกับการทดลองในห้องปฏิบัติการ จากการศึกษาและรวบรวม
ความคิดเห็นของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่ได้ทำการศึกษาวิจัย และให้ความ
หมายของ ค่านิยม ไว้คล้าย ๆ กัน เช่น

คาร์เทอร์ วี กูด¹ (Carter V. Good) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ค่านิยม
คือคุณลักษณะใด ๆ ซึ่งเชื่อว่ามีค่าสำคัญโดยการพิจารณาในแง่ต่าง ๆ ทั้งทางด้าน
จิตวิทยา สังคมวิทยา ศีลธรรมจรรยา และสุนทรียภาพ

เฟรเดอริก เจ แมคโดนัลด์² (Frederic J. McDonald) ได้ให้คำจำกัด
ความไว้ว่า ค่านิยม คือสิ่งที่เราชอบ เราต้องการมากกว่าสิ่งอื่น ๆ โดยมีความคิด
เห็นว่าสิ่งนั้น ๆ มีอะไรบางอย่างเป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนา

ไคลด์ คลัคโฮห์น³ (Clyde Kluckhohn) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า
ค่านิยมคือความคิดที่พึงปรารถนาซึ่งเลือกสรรแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม หรือเป็นมาตรการ
หนึ่งที่ทุกคนได้พิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือเลวกว่าอีกสิ่งหนึ่ง

¹Carter V. Good, Dictionary of Education (2 d.ed., New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1959), p.593.

²Frederic J. McDonald, Educational Psychology (San Francisco : Wadsworth Publishing Company, Inc., 1959), p.280.

³Clyde Kluckhohn, Toward a General Theory of Action (Cambridge : Harvard University Press, 1952), p.395.

นอกจากนี้นักจิตวิทยาชาวไทย¹ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ค่านิยม คือความนิยมชมชอบต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพการณ์ใด ๆ เนื่องมาจากการที่มีความคิดรวบยอดต่อสิ่งนั้น หรือ สภาพการณ์นั้นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เช่น ความเรียบร้อย ความซื่อสัตย์ และ การเคารพนับถือผู้ใหญ่ อีกนัยหนึ่ง ค่านิยมเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อม และจะตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ²

ยังมีอีกหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของค่านิยมในท่านองคล้าย ๆ กันกับที่ท่านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความมีอาวุโส ก็คือ ในปีพุทธศักราช 2501 กองการวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง เยาวชนปัจจุบันกับรุ่นก่อน กล่าวโดยทั่วไป รุ่นไหนดีกว่ากัน โดยใช้วิธีสอบถามความคิดเห็นจากข้าราชการ ผู้จัดการ พ่อค้า ครู และ คหบดี จำนวน 2,606 คน ปรากฏผลว่า ในค่านการให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่รุ่นนั้นแก่รุ่นก่อนดีกว่าแก่รุ่นปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 90.78

ต่อมาได้มีผู้ทำการศึกษาในเรื่องที่คล้ายคลึงกันคือ ในปีพุทธศักราช 2513 ภูมิเรียง อริยกะบุตร⁴ ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงจารีตประเพณีของบุคคลต่างรุ่น

¹ ประสาร มาลากุล และคณะ, เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา ฉบับที่ ๕ (พระนคร : 2512), หน้า 170.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 172.

³ กองการวิจัย กรมวิชาการ, รายงานการวิจัยเด็กวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม) พระนคร : โรงเรียนการช่างวุฒิศึกษา แผนกการพิมพ์, 2501), หน้า 14.

⁴ ภูมิเรียง อริยกะบุตร, "การเปลี่ยนแปลงจารีตประเพณีของบุคคลต่างรุ่นและมีสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 81.

และมีสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน ปรากฏว่าในด้านการเชื่อฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีอายุมากกว่านั้น เพศหญิงและเพศชายมีทัศนคติที่คล้ายกัน นอกจากนั้นยังมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกิดขึ้นโดยที่คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติที่จะลดลงเป็นลำดับในกลุ่มที่อายุน้อยลง และ พบว่ากลุ่มสูงอายุมักมีทัศนคติที่ดีกว่าและแตกต่างจากกลุ่มกลางคน กลุ่มกลางคนมีทัศนคติที่ดีกว่าและแตกต่างไปจากกลุ่มวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญ และยังพบว่า ในระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคม กลุ่มในเมืองและกลุ่มในชนบทมีทัศนคติที่ดีแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มในเมืองมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มชนบท

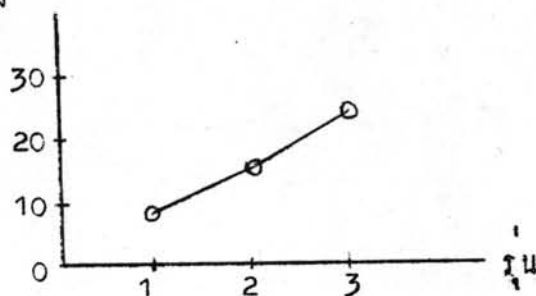
ในปีคริสต์ศักราช 1968 ประชุมสุข อาชาวารุง¹ ((Prachoomsuk Achava-Amrung) ได้ศึกษาเรื่องแนวโน้มในการตอบสนองต่อแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ (Trends in Responsiveness to Economic Incentives in Thailand) เพื่อหาว่าแนวโน้มในการตอบสนองต่อแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเป็นเช่นไร จากการวิจัยปรากฏว่า ในระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 รุ่น การตอบสนองต่อแรงจูงใจทางเศรษฐกิจของรุ่นที่ 2 คือ คนที่มีอายุเฉลี่ย 40 ปี มีค่าสูงกว่ารุ่นที่ 1 และ รุ่นที่ 3 นอกจากนี้ในระหว่างอาชีพการตอบสนองของนักธุรกิจมีค่าสูงสุด ในการดำเนินการวิจัยนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 3 รุ่น เพราะต้องการให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ามีแนวโน้มหรือไม่ และการที่จะมีแนวโน้มหรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 3 รุ่น นั้น มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้ทั้งหมด 4 ลักษณะ ดังแสดงในภาพที่ 1, 2, 3 และ 4

---

¹Prachoomsuk Achava-Amrung, "Trends in Responsiveness to Economic Incentives in Thailand." in Studies in Education No. 20, School of Education, Indiana University, Bloomington, Ind., 1968.

ภาพที่ 1 แสดงการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 รุ่น ว่ามีแนวโน้มสูงขึ้น

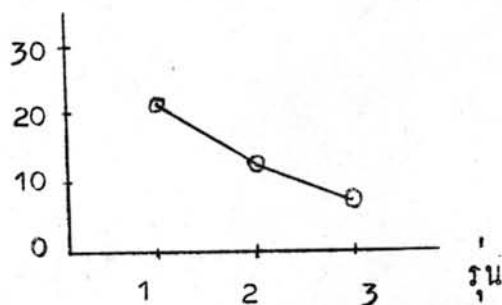
การตอบสนอง
(คะแนน)

ภาพที่ 1 แสดงการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่าง 3 รุ่น คือรุ่นที่ 1 มีการตอบสนองต่ำสุด รุ่นที่ 2 มีการตอบสนองสูงขึ้น และรุ่นที่ 3 มีค่าสูงสุด ย่อมแสดงให้เห็นได้เด่นชัดว่า มีแนวโน้มของการตอบสนองในเรื่องเศรษฐกิจสูงขึ้น

ภาพที่ 2 แสดงการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 รุ่น ว่ามีแนวโน้มต่ำลง

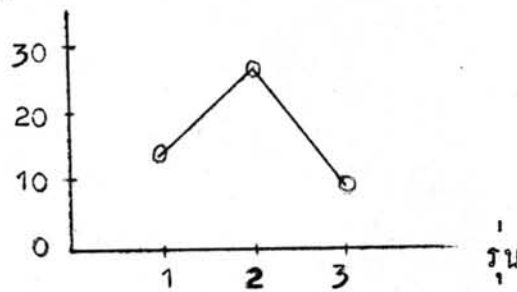
การตอบสนอง
(คะแนน)

ภาพที่ 2 แสดงการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่าง 3 รุ่น คือรุ่นที่ 1 มีการตอบสนองสูงที่สุด รุ่นที่ 2 และ รุ่นที่ 3 ลดลงตามลำดับ ย่อมแสดงให้เห็นได้เด่นชัดว่า มีแนวโน้มของการตอบสนองในเรื่องเศรษฐกิจลดต่ำลง

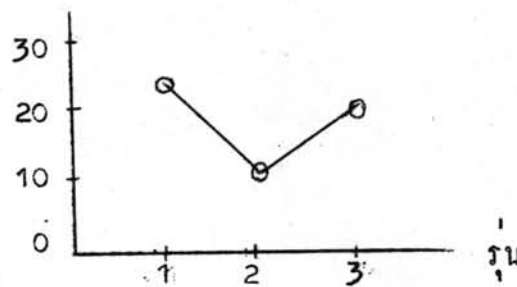
ภาพที่ 3, 4 แสดงการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 รุ่น ไม่สามารถสรุปได้ว่ามีแนวโน้ม

การตอบสนอง
(คะแนน)

ภาพที่ 3

การตอบสนอง
(คะแนน)

ภาพที่ 4

ภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4 ถ้าการตอบสนองของรุ่นที่ 2 มีค่าสูงสุดหรือต่ำสุดในระหว่างรุ่นทั้ง 3 จะสรุปไม่ได้ว่ามีแนวโน้มเป็นเช่นไร

ในการหาแนวโน้ม ถ้าใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 รุ่น แนวโน้มที่ได้จะเป็นเส้นตรงเสมอ คือ จะเพิ่มขึ้น หรือมีจะนั้นจะลดลง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 รุ่น จะไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่นอนว่ามีแนวโน้มเป็นเช่นไร เช่น รุ่นที่ 2 มีการตอบสนองสูงกว่ารุ่นที่ 1 เราไม่อาจสรุปได้อย่างแน่นอนว่ามีแนวโน้มเป็นเช่นไร เพราะในรุ่นต่อไป

การตอบสนองอาจจะลดลง ฉะนั้น ถ้าสรุปโดยพิจารณาจากการตอบสนองของ 2 รุ่น
ว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นย่อมไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้ถ้าใช้กลุ่มตัวอย่าง 4 รุ่น ย่อมเกินความจำเป็นและยังเป็นไปไม่ได้
อีกด้วย เพราะในชีวิตประจำวัน เราไม่สามารถที่จะหาบุคคลในรุ่นต่าง ๆ มา 4 รุ่น
เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างได้

ฉะนั้นในการหาแนวโน้มของค่านิยมความมีอาวุโสของการวิจัยนี้ว่าเป็นอย่างไร
ได้ใช้วิธีการเดียวกันกับการหาแนวโน้มในการตอบสนองต่อแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ¹ คือ
การใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 3 รุ่น เพื่อจะได้เห็นแนวโน้มได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน
ที่สุด

---

¹Ibid.